Dosarul nr.21r-1610/24 Judecătoria Anenii Noi, sediul *****

1-20141818-02-21r-20092024 Judecător Aurelia Pleșca

D E C I Z I E
În numele legii

13 ianuarie 2026 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător: Ion Bulhac

Judecători: Natalia Mămăligă și Vitalie Pîslariuc

examinînd în ședință de judecată publică în ordine de recurs, fără prezența părților în proces, recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr. 8 *****, Mîrzac Sergiu împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 august 2024, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului Ungurean Pavel împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 11.11.2020 – 07.07.2021;
Instanța de recurs: 22.07.2021 – 19.11.2021;
Prima instanță: 05.01.2022 – 16.02.2022;
Instanța de recurs: 28.03.2022 – 24.10.2022;
Prima instanță: 24.11.2022 – 13.03.2023;
Instanța de recurs: 19.06.2023 – 25.01.2024;
Prima instanță: 25.04.2024 – 26.08.2024;
Instanța de recurs: 20.09.2024 – 13.01.2026.
Procedura de citare a părților a fost îndeplinită.

Asupra recursului declarat de către directorul Penitenciarului nr. 8 *****, Mîrzac Sergiu împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 august 2024, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru, -

C O N S T A T Ă:

La data de 10.11.2020, condamnatul Ungurean Pavel s-a adresat în instanța de judecată cu o plîngere împotriva administrației instituției penitenciare nr. 13 Chișinău, nr. 18 Brănești referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, solicitînd

constatarea deținerii în condiții inumane și degradante și reducerea termenului de pedeapsă drept recompensă pentru încălcarea drepturilor sale.

În plângere condamnatul a indicat că a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții inumane și degradante și anume era supraaglomerare, cantitatea și calitatea insuficientă a hranei, lipsa lenjeriei de pat adecvate și accesul foarte limitat la lumina zilei, precum și condiții sanitare insuficiente, refuzul administrației și al serviciului medical în acordarea asistenței și a tratamentului medical necesar, fiind nevoit să-și procure medicamente pentru tratamentul necesar prin intermediul rudelor.

Ulterior avocatul Asandei Dorin în interesele condamnatului Ungurean Pavel a depus o plîngere împotriva administrației instituțiilor penitenciare nr. 13 Chișinău, nr. 2 Lipcani, nr. 18 Brănești, nr. 4 Cricova, nr. 16 Pruncul și nr. 5 Cahul, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, solicitînd constatarea deținerii în condiții inumane și degradante și reducerea termenului de pedeapsă drept recompensă pentru încălcarea drepturilor sale.

Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 august 2024, a fost admite parțial plângerea condamnatului Ungurean Pavel împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat deținerea lui Ungurean Pavel în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în calitate de prevenit în perioadele 26.09.2016 – 17.10.2016, 19.10.2016 – 8.11.2016, 11.11.2016 – 14.11.2016, 22.11.2016 – 6.12.2016, 7.12.2016 – 15.12.2016, 16.12.2016 – 22.12.2016, 23.12.2016 – 4.01.2017, 6.01.2017 – 12.01.2017, 16.01.2017 – 23.01.2017, 25.01.2017 – 31.01.2017, 2.02.2017 – 13.02.2017, în total 114 zile și în calitate de condamnat în perioada 14.02.2017 – 24.05.2017, în total 99 de zile. S-a constatată faptul că condamnatul Ungurean Pavel a fost deținut în calitate de prevenit, în total 114 zile și în perioada de executare a pedepsei, în total 99 de zile, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat deținerea lui Ungurean Pavel în Penitenciarul nr. 18 Brănești în calitate de condamnat în perioada 24.05.2017 – 28.06.2017, în total 35 de zile. S-a constatat faptul că condamnatul Ungurean Pavel a fost deținut în perioada de executare a pedepsei, în total 35 de zile, în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat deținerea lui Ungurean Pavel în Penitenciarul nr. 4 Cricova în calitate de condamnat în perioada 28.06.2017 – 16.01.2024, în total 2393 de zile. S-a constată faptul că condamnatul Ungurean Pavel a fost deținut în perioada de executare a pedepsei, în total 2393 de zile, în Penitenciarul nr. 4 Cricova, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat deținerea lui Ungurean Pavel în Penitenciarul nr. 8 ***** în calitate de condamnat în perioada 16.01.2024 – 26.08.2024, în total 223 de zile. S-a constatat faptul că condamnatul Ungurean Pavel a fost deținut în perioada de

executare a pedepsei, în total 223 de zile, în Penitenciarul nr. 8 *****, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a redus pedeapsa condamnatului Ungurean Pavel pentru perioada detenției în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 18 Brănești, Penitenciarul nr. 4 Cricova și Penitenciarul nr. 8 ***** în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamental după cum urmează:

--Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în calitate de prevenit, în total 114 zile s-a redus pedeapsa în condițiile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, cu calcularea a încă o perioadă similară, respectiv se reduce cu încă 114 zile.

--Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 18 Brănești și Penitenciarul nr. 4 Cricova (perioada din 28.06.2017 – 22.08.2023), în calitate de condamnat, în total 2380 de zile, s-a redus pedeapsa în condițiile art. 473/4 alin. (4) Cod de procedură penală cu calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, respectiv se reduce cu 714 de zile.

--Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 4 Cricova (perioada din 22.08.2023 – 16.01.2024) și Penitenciarul nr. 8 *****, în calitate de condamnat, în total 370 de zile, s-a redus pedeapsa în condițiile art. 473/4 alin. (4) Cod de procedură penală cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, respectiv s-a redus cu 74 de zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Ungurean Pavel s-a redus în total cu 902 de zile. S-a obligat administrația instituției penitenciare nr. 8 ***** să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară urmează să informeze instanța de judecată despre executarea încheierii. A fost respinsă cererea avocatului în interesele condamnatului Ungurean Pavel privind repunerea în termen, ca neîntemeiată. A fost respinsă plângerea condamnatului Ungurean Pavel în partea referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de articolul 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în perioada deținerii anterioare până la liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, ca tardivă.

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, directorul Penitenciarului nr. 8 *****, Mîrzac Sergiu a declarat recurs, solicitînd admiterea cererii de recurs, casare parțială a încheierii, pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea condamnatului Ungurean Pavel împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție, să fie respinsă.

În motivarea recursului, recurentul a indicat următoarele motive:

--la examinare plângerii adresate de deținutul Ungurean Pavel privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr. 13-Chișinău, în care s-a deținut, nu au fost luate în considerație particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, însă cauza a fost examinată prin prisma condițiilor generale. În pofida faptului că în informația prezentată de Administrația Penitenciarului nr.13-Chișinău este indicat faptul că, condițiile de detenție în care s-a deținut condamnatul Ungurean Pavel corespund minimului necesar

conform condițiilor izolatorului de urmărire penale. Numărul de paturi instalate în celule de deținere reprezintă capacitatea maximă de cazare în condițiile de fluctuație a persoanelor deținute în instituție în diferite perioade de timp, acesta, însă nu reprezintă un indicator potrivit căruia se poate stabili numărul de persoane real cazate în celulele respective, la un anumit moment existând posibilitatea ca acest indice să fie mai mic.

--informează că deținuții sunt asigurați cu minimul necesar pentru trai (lenjerie de pat, obiecte de primă necesitate igienică conform necesităților), sunt asigurați cu hrană caldă de trei ori pe zi, conform graficului prestabilit, gratuit, din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, în conformitatea cu Ordinul MJ RM nr. 512 din 26.12.2007 cu privire la aprobarea regulamentului privind organizarea alimentației deținuților din penitenciar și Ordinului MJ RM nr. 100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deținuților pentru cazurile excepționale când aprovizionarea deținuților cu hrană caldă nu este posibilă și a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele.

--Penitenciarul nr.18-Brănești este un penitenciar de tip semiînchis pentru deținerea condamnaților majori de sex masculine. Toți condamnații din zona locativă de la deșteptare pînă la stingere au acces la plimbare nelimitat (cu respectarea programului zilei) și la activitățile de pe teritoriul penitenciarului (biserică, teren sportiv, bibliotecă, muncă, școală profesională ș.a), în Penitenciarul nr.l 8-Brănești, absolut toți condamnații beneficiază de apă caldă pentru baie, două zile pe săptamînă. Toți deținuții beneficiază de o alimentare sănătoasă și echilibrată care să răspundă la nevoile individuale, inclusiv cerințelor religioase, culturale sau de altă natură.

--la fel, condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 4 Cricova și nr. 8 ***** au corespuns minimului necesar, iar pe perioada detenției persoana vizată, nu s-a adresat cu plîngeri în adresa administrației instituției privind presupusele condiții inadecvate de detenție. In această ordine de idei, se conclude faptul că deținutul Ungurean (Milev) Pavel, nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții executării detenției.

Reieșind din prevederile articolului 447 Cod de procedură penală, instanța de recurs a dispus în ședința de judecată examinarea recursului fără prezența părților la proces. Fiind fixată data examinării cauzei a fost dispus comunicarea părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Cercetând materialele cauzei deduse judecății, verificând încheierea contestată prin prisma motivelor de recurs invocate, *Colegiul Penal al Curții de Apel consideră necesar de a admite recursul declarat, a casa parțial încheierea primei instanțe, din alte motive, inclusiv din oficiu, din următoarele considerente:*

În conformitate cu prevederile art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform prevederilor art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

În temeiul prevederilor art. 449 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții, lit.b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărîri, dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului. Potrivit al.(3) trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de fond, instanța de recurs înlătură omisiunele la judecarea recursului.

Colegiul penal reține că, prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 14 februarie 2017, Ungurean Pavel a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. e) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa de 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Prin aplicarea prevederilor art. 85 Cod penal, la pedeapsa stabilită s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată stabilite prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2009 și definitiv a fost stabilită pedeapsa de 9 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017 s-au menținut dispozițiile sentinței Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 14 februarie 2017 în latura penală, fiind casată în partea încasării cheltuielilor de judecată.

Potrivit materialelor cauzei și raportului nr. 2/1306 din 12 iulie 2024, prezentat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 8 *****, Ungurean Pavel s-a aflat în detenție în mai multe penitenciare din Republica Moldova în perioada din 18 noiembrie 2008 și până la data de 30 martie 2016, dată la care a fost eliberat din detenție, din Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în temeiul art. 91 Cod penal.

Prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 14 februarie 2017, Pavel Ungurean a fost condamnat în baza art. 188 alin. (2) lit. e) Cod penal, cu aplicarea art. 85 Cod penal, la 9 ani și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar tip semiînchis, incluzând în termenul de pedeapsă durata aflării în arest preventiv din 18 septembrie 2016, sentință menținută în latura pedepsei prin decizia Curții de Apel Chișinău.

Termenul de executare al pedepsei se calculează din data de 18 septembrie 2016, dată la care condamnatul Ungurean Pavel a fost reținut, iar sfârșitul termenului este preconizat pentru 17 martie 2026.

Conform art. 473/2 alin. (5) Cod de procedură penală, plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Potrivit art. 230 alin.(2) Cod de procedură penală, „în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”

Art. 234 alin.(1) Cod de procedură penală stabilește că, ” (1) Dacă persoana respectivă a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cererea ei, prin hotărîre a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în

condițiile legii. Termenul omis poate fi restabilit numai în privința persoanei menționate în acest alineat, dar nu și în privința altor persoane.”

Aplicarea mecanismului compensator stabilit în art. 473^2 – 473^4 Cod de procedură penală poate avea loc doar urmare a înaintării de către condamnat a plângerii respective în termenele legale stabilite, aceasta fiind un drept al condamnatului.

Instanța de judecată notează că norma art. 473^1 – art. 473^4 CPP al RM, au fost introduse în CPP al RM, la data de 12.12.2018, prin Legea nr. 163, din 20.07.2017, în vigoare la data de 01.01.2019.

Așa dar, este de menționat că, deși în plîngere, condamnatul invocă detenția în condiții inumane în perioada 18.11.2008 – 30.03.2016, iar în perioada vizată nu erau în vigoare normele de drept referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile sale pe parcursul detenției în penitenciar, Legea nr. 163, din 20.07.2017 a intrat în vigoare la data de 01.01.2019.

Respectiv, termenul de 6 luni, în interiorul căruia condamnatul Ungurean Pavel sau apărătorul acestuia, erau în drept să se adreseze în instanța de judecată, pentru perioada de detenție 18.11.2008 – 30.03.2016, cu o atare plîngere, începe să curgă din data de 01.01.2019, momentul introducerii normelor de referință la condițiile de detenție în Cod de procedură penală al RM, astfel că plîngerea fiind depusă de către apărătorul condamnatului în anul 2021, denotă omiterea termenului de adresare în instanță, prin urmare, se constată a fi tardivă.

În continuare, cu referire la perioada începînd cu data de 26.09.2016, instanța de recurs reține următoarele:

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

Astfel, la constatarea condițiilor de detenție, instanța va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice și psihice și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative

ale acestor condiții, precum și durata detenției (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Ținând cont de cele expuse supra, în continuare, instanța de judecată va da o apreciere condițiilor de detenție invocate de către autorul plângerii, coroborate la poziția autorităților instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Așa dar, Colegiul penal reține că, Ungurean Pavel, în plângerea înaintată, a invocat aflarea sa pe parcursul unei perioade îndelungate de timp, în mai multe celule din Penitenciarul 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 18 Brănești, Penitenciarul nr. 4 Cricova și Penitenciarul 8 *****, care erau supraaglomerate și care nu dispuneau de spațiul de 4 m2 care e necesar să revină fiecărui condamnat.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de judecată va face trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții”.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Contrar recomandărilor citate, studiind raportul prezentat de către administrația penitenciară, instanța a stabilit că, informația cu privire la suprafața celulelor în care a fost deținut Ungurean Pavel se referă la o suprafață totală calculată, fără excluderea mobilierului sau anexelor sanitare.

Așa fiind, prin prezentarea de către administrația penitenciarului a datelor privind suprafața celulelor în care Ungurean Pavel a fost cazat, se constată că, administrația penitenciarului nu a combătut, prin probe pertinente, argumentele invocate de condamnatul Ungurean Pavel că a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 18 Brănești, Penitenciarul nr. 4 Cricova și Penitenciarul nr. 8 ***** în celule în care i-a fost asigurat minimul de 4 m2 de spațiu locativ.

Instanța de recurs mai constată că, argumentele administrației penitenciarului privind celelalte aspecte invocate în susținerea plîngerii sale sunt generale fără ca să fi fost efectuată o analiză cu referință la fiecare celulă în parte și condițiile din acestea.

Astfel, Colegiul penal consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în perioada 26.09.2016 – 17.10.2016, 19.10.2016 – 8.11.2016, 11.11.2016 – 14.11.2016, 22.11.2016 – 6.12.2016, 7.12.2016 – 15.12.2016, 16.12.2016 – 22.12.2016, 23.12.2016 – 4.01.2017, 6.01.2017 – 12.01.2017, 16.01.2017 – 23.01.2017, 25.01.2017 – 31.01.2017, 2.02.2017 – 13.02.2017, în calitate de prevenit, în perioada 4.02.2017 – 24.05.2017 în calitate de condamnat, în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în perioada 24.05.2017 – 28.06.2017, în Penitenciarul nr. 4 Cricova în perioada 28.06.2017 – 16.01.2024 și Penitenciarul nr. 8 *****, în perioada 16.01.2024 – 26.08.2024, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

În aceeași ordine de idei, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante.

La acest aspect, instanța de judecată nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea pendinte sunt justificate.

La acest capitol, Colegiul penal va reitera că, într-adevăr, la examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, însă chiar și așa „Alegațiile despre rele tratamente contrare art. 3 trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare”. Deși Curtea recunoaște că proba de rele tratamente nu este ușor de a fi obținută, totuși alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil” (Cauza Alver c. Estoniei, 08 noiembrie 2005, § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121). Pentru a aprecia aceste probe, Curtea aplică, de obicei, standardul probațiunii „dincolo de orice dubiu rezonabil” (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, §161; cauza Boicenco c. Moldovei, 11 iulie 2006, §104; cauza Breabin c. Moldovei, 07 aprilie 2009, §49; cauza Gurgurov c. Moldovei, 16 iunie 2009, § 56). O astfel de probă derivă din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordante sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială (cauza Gorobeț c. Moldovei; 11 octombrie 2011, § 50).

Așa dar, Colegiul penal constată că, condamnatul Ungurean Pavel, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în perioada 26.09.2016 – 17.10.2016, 19.10.2016 – 8.11.2016, 11.11.2016 – 14.11.2016, 22.11.2016 – 6.12.2016, 7.12.2016 – 15.12.2016, 16.12.2016 – 22.12.2016, 23.12.2016 – 4.01.2017, 6.01.2017 – 12.01.2017, 16.01.2017 – 23.01.2017, 25.01.2017 – 31.01.2017, 2.02.2017 – 13.02.2017, 14.02.2017 – 24.05.2017, în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în perioada 24.05.2017 – 28.06.2017, în Penitenciarul nr. 4 Cricova în perioada 28.06.2017 – 16.01.2024 și Penitenciarul nr. 8 *****, în perioada 16.01.2024 – 26.08.2024, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Conform art. 473/4 CPP, (1) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu. (2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum și de perioada în care condamnatul a fost deținut în condițiile contestate".

Potrivit art. 473/2 alin. (1,3) din Codul de Procedură Penală, "(1) Plîngerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul ori, după caz, din care a fost eliberat. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Prin prisma prevederilor legale pre citate, având în vedere distincția normelor procedural penale aplicabile, instanța reiterează că, Ungurean Pavel s-a aflat în Penitenciarul 13 Chișinău în calitate de prevenit în total 114 zile și în calitate de condamnat 99 zile, în Penitenciarul nr. 18 Brănești – 35 zile, în Penitenciarul nr. 4 Cricova - 2393 zile și în Penitenciarul nr. 8 ***** – 223 zile.

Totodată, Colegiul Penal reține, că prima instanță pripit a decis de a reduce pedeapsa în condițiile art.473/4 al.(4) C.P.P. cu calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție pentru perioada aflării condamnatului în penitenciarul nr.4 Cricova, oportun fiind calcularea 1(una) zi de reducere pentru 10 zile de detenție ținînd cont totuși de condițiile de detenție în penitenciarul respectiv, în raport cu alte penitenciare, fapt stabilit prin materialele cauzei, iar cu referire la norma susindicată, reducerea termenului pentru 2393 zile urmează să fie calculat și prin rotungire.

În rest Colegiul Penal consideră oportun calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție în Penitenciarele: 13 Chișinău; nr.8 *****; 18 Brănești.

Instanța de recurs consideră că, reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Din considerentele enunțate, instanța de recurs constată că încheierea pronunțată este una legală ce cuprinde circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare

a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

Reieșind din cele enunțate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondat recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr. 8 *****, Mîrzac Sergiu și a menține încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 august 2024.

În conformitate cu prevederile art. 447 - 449 alin. (1) pct. 2) lit. b), art.409 al.(2) Cod de Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E:

Admite recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr. 8 *****, Mîrzac Sergiu, casează parțial, din alte motive, inclusiv din oficiu, încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 august 2024, în partea ce ține de calcularea termenului de reducere a pedepsei executate în calitate de condamnat și pronunță în această parte o hotărîre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.4 Cricova: 28 iunie 2017 – 16 ianuarie 2024, în calitate de condamnat, în total 2393 zile, se reduce pedeapsa în condițiile art.473/4 al.(4) Cod de Procedură Penală, cu calcularea 1 (una) zi de reducere pentru 10 zile de detenție, prin rotungire, respectiv se reduce cu 240 (două sute patruzeci) zile.

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.13 Chișinău: 14 februarie 2017 – 24 mai 2017, în calitate de condamnat, în total 99 zile, se reduce pedeapsa în condițiile art.473/4 al.(4) Cod de Procedură Penală, prin rotungire cu calcularea 2 (două) zile de reducere pentru 10 zile de detenție, respectiv se reduce cu 20 (douăzeci) zile.

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.8 *****: 16 ianuarie 2024 – 26 august 2024, în calitate de condamnat, în total 220 zile, se reduce pedeapsa în condițiile art.473/4 al.(4) Cod de Procedură Penală, cu calcularea 2 (două) zile de reducere pentru 10 zile de detenție, respectiv se reduce cu 44 (patruzeci și patru) zile.

Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr.18 Brănești: 24 mai 2017 – 28 iunie 2017, în calitate de condamnat, în total 35 zile, se reduce pedeapsa în condițiile art.473/4 al.(4) Cod de Procedură Penală, cu calcularea 2 (două) zile de reducere pentru 10 zile de detenție, prin rotungire, respectiv se reduce cu 8 (opt) zile.

Termenul pedepsei definitive stabilite lui Ungureanu Pavel se reduce cu 426 (patru sute douăzeci și șase) zile.

În rest, încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 august 2024, se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Ion Bulhac

Judecători: Natalia Mămăligă

Vitalie Pîslariuc